

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, व्यापार प्रशासन उपसमूह, प्रबन्धक नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : - लिखित परीक्षा					पूर्णाङ्क :- २००	
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन	१००	४०	विषयगत	२ प्रश्न X १० अङ्क = २० अङ्क	३ घण्टा
					४ प्रश्न X २० अङ्क = ८० अङ्क (समस्या समाधान)	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	२ प्रश्न X १० अङ्क = २० अङ्क	३ घण्टा
					४ प्रश्न X २० अङ्क = ८० अङ्क (समस्या समाधान)	
२. द्वितीय चरण : - अन्तर्वार्ता					पूर्णाङ्क :- ३०	
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली			
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक			

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, व्यापार प्रशासन उपसमूह, प्रबन्धक नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :- प्रशासन र व्यवस्थापन

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

१. सार्वजनिक व्यवस्थापन

- १.१ सार्वजनिक व्यवस्थापन : परिचय, कार्यक्षेत्र, नवीनतम अवधारणा, विद्यमान चुनौती तथा समाधानका उपायहरू
- १.२ प्रशासनिक विधिहरू (कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, कार्य मूल्याङ्कन, कार्य विस्तृतिकरण, कार्य ढाँचा, संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धति, व्यवस्थापकीय परीक्षण)
- १.३ संगठनको परिचय, स्वरूप, सिद्धान्त तथा संगठन गठनका आधारहरू
- १.४ संगठनका केही प्रमुख पक्षहरू: संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशीलता र समूहगत कार्य
- १.५ संगठनमा संचार, समन्वय, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकनको महत्व
- १.६ व्यवस्थापनको अवधारणा, प्रकार र आधारभूत सिद्धान्तहरू
- १.७ कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू
- १.८ व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू
- १.९ मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- १.१० व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, अधिकार प्रत्यायोजन, निर्णय प्रक्रिया र नेतृत्व
- १.११ व्यवस्थापनका केही प्रमुख पक्षहरू : कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, प्रकोप व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन, श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामूहिक सौदावाजी (Collective Bargaining), सम्पूर्ण गुण व्यवस्थापन (Total Quality Management)
- १.१२ वार्ता तथा संझौता सम्बन्धी सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञान
- १.१३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र संगठनमा महत्व
- १.१४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रशासनको भूमिका
- १.१५ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- १.१६ सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सार्वजनिक सेवा वडापत्र
- १.१७ विश्वव्यापीकरण, उदारीकरण र सार्वजनिक संस्थानको अवधारणा र प्रयोग
- १.१८ विमानस्थल व्यवस्थापनका नयाँ अवधारणाहरू वारे जानकारी
  - सार्वजनिक निजी साझेदारी (PPP) माध्यमबाट निजीकरण व्यवस्था
  - व्यवस्थापन करार (Management Contract)
  - कर्पोरेटाइजेशन
  - निर्माण, स्वामित्व, संचालन, हस्तान्तरण (BOOT)
  - स्थानीय तहमा हस्तान्तरण र संचालन

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

२. आर्थिक प्रशासन

- २.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू र महत्व
- २.२ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया र बजेट चक्र
- २.३ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- २.४ विकास प्रशासनको अवधारणा र सिद्धान्तहरू

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, व्यापार प्रशासन उपसमूह, प्रबन्धक नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.५ नेपालमा विकास प्रशासनका प्रयास, अवरोध, चुनौती तथा सम्भावनाहरू
- २.६ योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रक्रिया
- २.७ योजनाबद्ध विकासको अवधारणा र चालु आवधिक योजना
- २.८ नेपालमा सार्वजनिक संस्थाको वित्तीय प्रणाली, अवस्था, समस्या र चुनौतीहरू
- २.९ राष्ट्रिय विकासमा सार्वजनिक संस्थानहरूको भूमिका
- २.१० नेपालको सार्वजनिक संस्थानमा जनशक्ति व्यवस्थापन
- २.११ दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goals)

३. राज्य व्यवस्था र कानून

- ३.१ राज्य व्यवस्थाको परिचय तथा संचालनको सिद्धान्त
- ३.२ शासनका आधारभूत पक्षहरू: अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरू
- ३.३ नेपालको शासन प्रणाली
- ३.४ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको वर्तमान संविधान
- ३.५ सूचनाको हक र सार्वजनिक उत्तरदायित्व
- ३.६ पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सदाचारिता र समावेशीता
- ३.७ सामाजिक न्याय तथा समानता
- ३.८ सांस्कृतिक विविधता र सामाजिक परिचालन

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (विषयगत)				
विषय	खण्ड	अङ्कभार	लामो उत्तर	समस्या समाधान
प्रशासन र व्यवस्थापन सम्बन्धी	(क)	५०	१ प्रश्न X १० अङ्क = १०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०
	(ख)	५०	१ प्रश्न X १० अङ्क = १०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०
जम्मा		१००	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०	४ प्रश्न X २० अङ्क = ८०

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, व्यापार प्रशासन उपसमूह, प्रबन्धक नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

1. Management

- 1.1 Concept, Nature and Scope of Management
- 1.2 Modern Management Techniques, MBO, Quality Circle
- 1.3 Development of Management Thought
- 1.4 Classical Theories of Management
- 1.5 Modern Management Theories

2. Business Ethics

- 2.1 Basic concepts of Business Ethics
- 2.2 Role of Ethics in Decision Making Process
- 2.3 Process of Social Change
- 2.4 Ethical Issue and Corporate Social Responsibility
- 2.5 Responsibility for the use of social resource

3. Business and Society

- 3.1 Changing Concept and Objective of Business
- 3.2 Social Responsibilities of Business
- 3.3 Social Audit
- 3.4 Business Plan

4. Global Business

- 4.1 International Business - Scope, Importance
- 4.2 International Business Environment (Economic, Political, Legal, Cultural and Technological)
- 4.3 Trade barriers, tariff and non-tariff barriers
- 4.4 Liberalization, Privatization and Globalization
- 4.5 Advantages and Limitation of WTO and SAARC
- 4.6 Globalization of the Nepalese Business
- 4.7 Industrial Policy in Nepal

5. Business Communication

- 5.1 Meaning of Communication
- 5.2 Need and Objective of Communication
- 5.3 Verbal and Non-verbal Communication Channels
- 5.4 Process of Communication
- 5.5 Essential of Good Communication
- 5.6 Communication Barriers

6. Finance

- 6.1 Profit Maximization Vs. Wealth Maximization

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, व्यापार प्रशासन उपसमूह, प्रबन्धक नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 6.2 Working Capital Management
- 6.3 Cash Management and Receivable Management
- 6.4 Dividend Decision : Meaning and Significance
- 6.5 Corporate Dividend Practice in Nepal
- 6.6 Trade Discount, Cash Discount, Techniques of Cost & Selling Price
- 6.7 Commission and Brokerage

7. Share and Debenture

- 7.1 Concept of shares, stock exchange, face value, market value, dividend, equity shares, preference shares, bonus shares
- 7.2 Issue of debenture, Method of debenture
- 7.3 Difference between share and debenture
- 7.4 Valuation of shares and goodwill

8. Investment Management

- 8.1 Nature and Scope of Investment Management
- 8.2 Importance of Investment Management
- 8.3 Investment media and Feature of investment media
- 8.4 Risk in investment and types of risk
- 8.5 Financial Institution and Markets in Nepal
- 8.6 Development of Financial Securities

9. Business Economy

- 9.1 Meaning, Nature and Scope of Business Economy
- 9.2 Market Forces in Solving Economic Problems
- 9.3 Circular Flow of Income and Expenditure
- 9.4 Revenue Concept (Total Revenue, Marginal, Average and other relationship)
- 9.5 Role of Trade Union and Collective Bargaining in wage determination
- 9.6 Interest (Liquidity, Preference)
- 9.7 Profit (Dynamic, Innovation, Risk Bearing and Uncertainty Bearing Theories)
- 9.8 Inflation, Causes and Control of Inflation
- 9.9 Pricing Policy and Practices

10. Marketing

- 10.1 Marketing: meaning, importance, concepts
- 10.2 Market segmentation: meaning, requirement, process
- 10.3 Marketing mix
  - 10.3.1 Product: meaning, types, product life cycle, branding
  - 10.3.2 Price: meaning, importance, pricing method
  - 10.3.3 Place: meaning, importance, channels, logistics
  - 10.3.4 Promotion: meaning, objectives, promotion mix
- 10.4 e-marketing

11. Promotional Management

- 11.1 Promotional management
- 11.2 Promotional planning process
- 11.3 Role of advertising and promotion in marketing process
- 11.4 Nature, importance and effectiveness of communications
- 11.5 Role of media (including electronic media) in market promotion
- 11.6 Budgeting: advertising and budget for market promotion

12. Strategic Management

- 12.1 Meaning, role and different strategies of management
- 12.2 Relevance of strategic management and its benefits
- 12.3 Strategic Management in Nepal
- 12.4 Nature, Scope and Need for Systematic Strategic Planning
- 12.5 Growth, Advantages and Limitation of Systematic Corporate Strategic Planning
- 12.6 Key elements in the corporate strategic planning process in different organization context
- 12.7 Uses and Techniques of Analysis for Corporate Strategic Planning

13. Conflict Management

- 13.1 Meaning and Types of Conflict
- 13.2 Conflict and Competition
- 13.3 Power, Politics, Conflict and Negotiation
- 13.4 Managing Conflicts
- 13.5 Negotiating Strategies and Skills

14. Global and Nepalese Perspective of Management

- 14.1 Global Context of Management
  - 14.1.1 Globalization: concept, nature, forms and effects
  - 14.1.2 Multinational company: meaning, types, advantages and disadvantages
- 14.2 Management practices and Problems in Nepal
  - 14.2.1 Existing management practices in Nepal
  - 14.2.2 Issues and problems in Nepalese business management in Nepal
- 14.3 Recent Trends in Management
  - 14.3.1 Social Responsibility of Management
  - 14.3.2 Environment Friendly Management

15. Business Law

- 15.1 Performance and discharge of contract
- 15.2 Contract based on Internet
- 15.3 Guarantee and Kinds of Guarantee
- 15.4 General Principle of Agent and Classification of Agent
- 15.5 Liabilities and Termination of Agent

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, व्यापार प्रशासन उपसमूह, प्रबन्धक नवौं तहको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

16. नागरिक उड्डयन सम्बन्धी

- 16.1 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको स्थापना, संगठनात्मक संरचना, कार्यक्षेत्र, विद्यमान समस्या र चुनौतीहरू
- 16.2 नेपालमा हवाई यातायातको वर्तमान अवस्था, समस्या, समाधान र भावी सम्भावनाहरू
- 16.3 अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठन (ICAO), अन्तर्राष्ट्रिय हवाई यातायात संघ (IATA) र अन्य उड्डयन सम्बन्धित क्षेत्रिय संगठन बारे जानकारी
- 16.4 संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय र नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण बीचको अन्तर सम्बन्ध
- 16.5 खुला आकास नीतिको आवश्यकता र औचित्य तथा हालसम्म नेपाल सरकारले हवाई सेवा सम्बन्धमा गरेका द्विपक्षीय सम्झौता सम्बन्धी जानकारी
- 16.6 Convention on International Civil Aviation, Chicago 1944.
- 16.7 ICAO Safety Management System सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान
- 16.8 ICAO Universal Safety Oversight Audit Programme (USOAP) सम्बन्धी ज्ञान
- 16.9 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३
- 16.10 नागरिक उड्डयन नियमावली, २०५८
- 16.11 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण कर्मचारीहरूको सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०५६
- 16.12 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५७
- 16.13 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण विमानस्थल सेवा शुल्क नियमावली, २०६७
- 16.14 नागरिक उड्डयन सुरक्षा नियमावली, २०७३
- 16.15 गैह्र सैनिक हवाई उडान ऐन, २०१५ र गैह्र सैनिक हवाई उडान नियमावली, २०५२
- 16.16 आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९
- 16.17 मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३
- 16.18 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)				
विषय	खण्ड	अङ्कभार	लामो उत्तर	समस्या समाधान
सेवा सम्बन्धी	(क)	५०	१ प्रश्न X १० अङ्क = १०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०
	(ख)	५०	१ प्रश्न X १० अङ्क = १०	२ प्रश्न X २० अङ्क = ४०
जम्मा		१००	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०	४ प्रश्न X २० अङ्क = ८०